

חשבונאות ניהולית מתקדמת

פרק 3 - מודל JIT - "תמחיר בדיעבד"

תוכן העניינים

1. כללי..... 1

מודל JIT

שאלות

1) מודל JIT הינו מודל ייצור בחברה, אשר לפיו עקרון חשוב מאוד הוא החיסכון בזמן.

נדרש:

כיצד הקביעה כי כל היחידות בארגון הינן בעלות ידע ומכשור מתאים לביצוע מלוא תהליך הייצור, מתיישב עם עיקרון זה?

2) לפי מודל JIT, אנו מבצעים רישומים בשיטת "תמחיר בדיעבד". לרישום זה השפעה דרמטית על אופן ניהול רישומי המלאי בחברה.

נדרשים:

- א. הסבר בקצרה את ההבדל בין רישום מלאי בשיטת תמחיר מסורתי לעומת רישום המלאי בשיטת תמחיר בדיעבד.
- ב. חווה דעתך באשר לעלויות הכרוכות בניהול מלאי בשיטות השונות (באיזו שיטה ניהול המלאי יקר יותר ומסובך יותר).

3) בפועל, מודל JIT נכשל במבחן הפרקטיקה.

נדרש:

מנה לפחות 3 סיבות מדוע לדעתך מודל JIT נחל כישלון כאשר נדרש ביצועו בפרקטיקה.

4) לפניכם ארבע היגדים הדנים בשיטת "תמחיר בדיעבד":

- I. השיטה נועדה לפישוט הרישומים החשבונאיים הכרוכים בניהול מערך המלאי.
- II. השיטה מתאימה במיוחד למפעלים בהם קיימת רמה גבוהה של מלאי בתהליך.
- III. יישום השיטה מאפשר את הגדלת הרווח החשבונאי באמצעות ייצור למלאי.
- IV. יישום השיטה, יביא לדיווח על עלות מלאי המוצרים בתהליך ומלאי מוצרים גמורים שטרם נמכרו לפי עלות חומרי הגלם שהושקעו בהם בלבד (ללא עלויות ההמרה שהושקעו בתהליך ייצור מוצרים אלה).

בחר את האפשרות הנכונה:

- א. אפשרות I נכונה.
- ב. אפשרות III נכונה.
- ג. אפשרויות I ו-II נכונות.
- ד. אפשרויות II ו-III נכונות.
- ה. אפשרויות I ו-IV נכונות.

- 5) שיטת JIT מציגה יתרונות ביישום, לצד חסרונות. לפניך היגדים המתייחסים לקשיים באימוץ שיטת JIT:
- I. תקלות והשבתות מאונס של קווי הייצור בשל קיצוץ לא מבוקר בכל רמות המלאי.
  - II. צורך בגיוס השקעות לא קטנות כדי להתאים את הטכנולוגיה.
  - III. שינוי באסטרטגיית השיווק.
  - IV. תוכנות מחשוב סבוכות לצורך מעקב אחר זרימת מלאי.

בחר את האפשרות הנכונה:

- א. היגדים I ו-II נכונים.
- ב. היגדים I ו-III נכונים.
- ג. היגדים I, II ו-III נכונים.
- ד. כל ההיגדים נכונים.
- ה. כל ההיגדים לא נכונים.

- 6) לפניכם שלושה היגדים המתייחסים ליישום גישת JUST IN TIME:
- I. צמצום רמות המלאי אמור לקצר, באופן משמעותי, את זמני התגובה של הפירמה, ולהביא לשיפור האיכות.
  - II. פירמות קטנות מתקשות ליישם את השיטה משום שאינן יכולות להכתיב לספקיהן תנאי סחר של JUST IN TIME.
  - III. יישום גישת JIT מחייב הכשרת העובדים לביצוע מספר תפקידים הנדרשים בצוות הייצור.

בחר את האפשרות הנכונה:

- א. היגד I נכון.
- ב. היגד II נכון.
- ג. היגד III נכון.
- ד. היגדים II ו-III נכונים.
- ה. כל ההיגדים נכונים.

- 7) להלן היגדים המתייחסים למספר חברות אשר עברו לשיטת "ייצור בדיוק בזמן" (JUST IN TIME), ובעקבות כך בחרו ליישם בעקבותיה מערכת "תמחיר בדיעבד". המניע העיקרי ליישום שיטת תמחיר בדיעבד היה:
- א. שאיפה לדווח על המלאי בתהליך בעלות המרבית, כדי לייפות את הדוחות הכספיים.
  - ב. שאיפה ליישום נאות יותר של עקרונות חשבונאיים מקובלים.
  - ג. שאיפה לפשט את מערך הרישומים התמחיריים הכרוכים בניהול ומעקב אחר תנועת המלאי בתוך המפעל.
  - ד. הבנה שיש להעמיס את הסטיות מן התכנון התקני, הן על המלאי שנותר והן עלות המכר.
  - ה. כל ההיגדים שגויים.

- 8) להלן משפטים המתייחסים לשיטת "ייצור בדיוק בזמן". המשפטים מתארים תהליך ייצור בחברת "ננו בנו":
- I. החברה מייצרת במנות העברה גדולות ככל הניתן, כדי לפזר את העלויות הקבועות בייצור על פני מספר רב של יחידות.
  - II. החברה ביטלה מספר תחנות עבודה שמילאו תפקידים דומים לאורך קווי ייצור שונים, והמירה אותן בתחנות עבודה מרכזיות, המשרתות את כל קווי הייצור של המפעל.
  - III. החברה מעודדת את עובדיה להכיר מספר תפקידים לאורך קווי הייצור, באופן שיוכלו להחליף זה את זה, במידת הצורך.

בחר את האפשרות הנכונה:

- א. רק היגד I נכון.
- ב. רק היגד II נכון.
- ג. רק היגד III נכון.
- ד. כל ההיגדים נכונים.
- ה. כל ההיגדים שגויים.

- 9) לפניכם שלושה היגדים המתייחסים לעקרונות וליישום "ייצור בדיוק בזמן" (מודל JIT):

- I. שיטת JIT הינה שיטה הגורמת לריכוזיות המידע הארגוני במחלקה מתמחה אחת.
- II. בצד התועלת המדווחת מיישום JIT עלול להיווצר גידול מהותי בעלויות הדרושות להטמעת השיטה ובהפסדים הנובעים ממחסור במלאי.
- III. שיטת JIT גורסת שיש לעודד את העובדים לרכוש מספר מיומנויות הנדרשות בתהליך הייצור (ולא להסתפק במיומנות אחת בלבד).

בחר את האפשרות הנכונה:

- א. היגד I נכון.
- ב. היגד II נכון.
- ג. היגד III נכון.
- ד. היגדים II ו-III נכונים.
- ה. כל ההיגדים נכונים.

10 חברת ה"מנוף" מייצרת דאורדורנט נוזלי לגברים. על פי תחשיב החברה, העלות התקנית של המוצר הינה 310 ₪, לפי החישוב:

חומר גלם	150 ₪
עלות המרה	160 ₪

להלן נתונים המתייחסים לנתוני הייצור של החברה, נכון לחודש ינואר:

1. מלאי פתיחה חומרי גלם-400 אלף ₪.
2. מלאי פתיחה ותוצרת בעיבוד-אין.
3. מלאי פתיחה תוצרת גמורה-אין.
4. עלות רכישת חומרי גלם בחודש ינואר-2 מיליון ₪.
5. לא היה אובדן בייצור או סטייה מנתוני התקן בחומרי הגלם.
6. במהלך החודש יוצרו 10,000 בקבוקים.
7. מלאי בקבוקים שטרם נמכרו ביום 31 ינואר 2012- 600 בקבוקים.
8. מלאי תוצרת בעיבוד ביום 31 בינואר 2012-אין.
9. החברה מנהלת את המלאי בשיטת פיפו.
10. סך הסטייה בעלות ההמרה (לפי שיטת תמחיר מסורתית) הסתכמה ב-50,000 ₪ לרעה (העמסת חסר).

מהו סכום עלות המכר לחודש ינואר 2012 לפי שיטת התמחיר המסורתית (הניחו כי הסטייה בעלויות ההמרה נזקפת לעלות המכר)?

- א. 2,860 אלף ₪.
- ב. 2,914 אלף ₪.
- ג. 3,314 אלף ₪.
- ד. 2,964 אלף ₪.
- ה. 3,100 אלף ₪.

כעת הניחו כי החברה החליטה לעבור לשיטת תמחיר בדיעבד. מה תהיה עלות המכר לחודש ינואר 2012 לפי שיטת תמחיר בדיעבד?

- א. 3,050 אלף ₪.
- ב. 2,914 אלף ₪.
- ג. 3,314 אלף ₪.
- ד. 2,964 אלף ₪.
- ה. 3,100 אלף ₪.